

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 73.061/3
van 20 maart 2023

over

een voorontwerp van decreet van de Regering van de Duitstalige
Gemeenschap ‘zur Förderung des Journalismus in der
Deutschsprachigen Gemeinschaft’

Op 6 februari 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Cultuur en Sport, Werkgelegenheid en Media van de Duitstalige Gemeenschap verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap ‘zur Förderung des Journalismus in der Deutschsprachigen Gemeinschaft’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 14 maart 2023. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Inge VOS, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Lise VANDENHENDE, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 20 maart 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Duitstalige Gemeenschap heeft, luidens artikel 1 ervan, tot doel de aanbieders van mediadiensten in de Duitstalige Gemeenschap de gelegenheid te bieden om hun journalistieke bekwaamheden verder te ontwikkelen en hun journalistieke projecten te realiseren.

Hiertoe wordt voorzien in de subsidiëring voor de deelname aan of organisatie van voortgezette opleidingen en voor de realisatie van journalistieke projecten (artikel 4 van het voorontwerp). De subsidie kan worden aangevraagd door zowel natuurlijke personen als privaatrechtelijke rechtspersonen (artikel 5) die een financieel plan moeten opstellen (artikel 6). De criteria worden bepaald aan de hand waarvan in aanmerking komende journalistieke projecten en voortgezette opleidingen worden beoordeeld (artikel 7). De regering van de Duitstalige Gemeenschap (hierna: de regering) beslist over de aanvragen (artikel 9) na advies van een vakjury (artikel 8). De subsidie bedraagt 80 % van de aanvaardbare kosten (artikel 10) en wordt in de vorm van een voorschot van 100% van het te verwachten subsidiebedrag verleend (artikel 11). De regering kan het bedrag van de subsidies aanpassen aan de beschikbare begrotingsmiddelen en aan het indexcijfer van de consumptieprijzen (artikel 12), kan ten allen tijde laten controleren of de bepalingen van het aan te nemen decreet worden nageleefd (artikel 13) en desgevallend een subsidie terugvorderen (artikel 14).

Voorts wordt de verwerking van persoonsgegevens geregeld die met de ontworpen regeling gepaard gaat, namelijk de identiteitsgegevens en contactgegevens van de aanvrager of betrokken personen en projectgebonden gegevens (artikelen 15 tot 18).

Het aan te nemen decreet treedt in werking op 1 juli 2023 (artikel 19).

VORMVEREISTEN

3. Voor zover de aanbieders van mediadiensten die overeenkomstig de ontworpen regeling kunnen worden ondersteund voor de deelname aan of organisatie van voortgezette opleidingen en voor de realisatie van journalistieke projecten, ondernemingen zijn, kan die steun als staatssteun worden beschouwd in de zin van artikel 107 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU), en moet het voorontwerp in beginsel worden aangemeld bij de Europese Commissie overeenkomstig artikel 108, derde lid, van het VWEU.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Hierop gewezen, antwoordde de gemachtigde:

“Eine Anmeldung der Zuschussung bei der Europäischen Kommission ist nicht erforderlich, da angesichts der zu erwartenden Zuschussbeträge davon auszugehen ist, dass die De-minimis-Verordnung Anwendung findet.”

Er moet dan wel over worden gewaakt, ook bij het beoordelen van een aanvraag, dat is voldaan aan alle voorwaarden bepaald in verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 ‘betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun’.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

4.1. In artikel 3, 1°, van het voorontwerp wordt het begrip “aanbieder van mediadiensten” gedefinieerd als volgt:

“de natuurlijke persoon of rechtspersoon die de redactionele verantwoordelijkheid draagt voor de selectie van de gedrukte, audiovisuele, auditieve of online inhoud van de mediadienst en die bepaalt in welke vorm die gepubliceerd wordt.”

De vraag rijst of ook aanbieders van videoplatformdiensten onder het toepassingsgebied van het aan te nemen decreet vallen. Bij richtlijn (EU) 2018/1808² werden videoplatformdiensten immers gebracht onder het toepassingsgebied van richtlijn 2013/13/EU,³ die zoals uit het opschrift ervan blijkt, audiovisuele mediadiensten betreft.

4.2. Videoplatformdiensten zijn evenwel te onderscheiden van audiovisuele mediadiensten op grond van het gegeven dat de aanbieder al dan niet de redactionele verantwoordelijkheid draagt voor de aangeboden programma's of video's. Dit blijkt ook uit de definitie van het begrip “videoplatformdienst” in artikel 4, 64° van het decreet van 1 maart 2021 ‘über die Mediendienste und die Kinovorstellungen’. Die bepaling luidt:

“videoplatformdienst: een economische dienst, als het hoofddoel van de dienst of een daarvan losstaand gedeelte of een essentiële functie van de dienst bestaat in het aanbieden van programma's, door gebruikers gegenereerde video's, of beide, aan het algemene publiek, waarvoor de aanbieder van het videoplatform geen redactionele verantwoordelijkheid draagt, ter informatie, vermaak of educatie via elektronische communicatienetwerken en waarvan de organisatie wordt bepaald door de aanbieder van het videoplatform, onder meer met automatische middelen of algoritmen, met name door weergeven, taggen en rangschikken.”

² Richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 ‘tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie’.

³ Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 ‘betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten)’.

De definitie van het begrip “aanbieder van mediadiensten” in artikel 3, 1°, van het voorontwerp legt juist de nadruk op de redactionele verantwoordelijkheid, wat lijkt te impliceren dat het niet de bedoeling is om videoplatformdiensten onder het toepassingsgebied van de ontworpen regeling te brengen. Dit wordt ook door de gemachtigde bevestigd:

“Video Sharing Plattformen sind nicht von dem Dekretvorentwurf betroffen. Ziel des Dekretvorentwurfs ist die Förderung journalistischer Projekte. Journalismus zählt nicht zu den Tätigkeiten einer Video Sharing Plattform im Sinne der Definition von Video Sharing Plattform.”

Artikel 5

5. Luidens artikel 5, § 1, van het voorontwerp kan de ondersteuning worden aangevraagd door natuurlijke personen of privaatrechtelijke personen. Er wordt evenwel niet bepaald dat het moet gaan om een aanbieder van mediadiensten.

Nochtans blijkt uit artikel 1 van het voorontwerp dat het aan te nemen decreet tot doel heeft de aanbieders van mediadiensten in de Duitstalige Gemeenschap de gelegenheid te bieden om hun journalistieke bekwaamheden verder te ontwikkelen en hun journalistieke projecten te realiseren. Bijgevolg lijkt te kunnen worden aangenomen dat het de bedoeling is dat de aanvrager een aanbieder van mediadiensten moet zijn. Dit moet ter wille van de rechtszekerheid in artikel 5 van het voorontwerp worden verduidelijkt.

6. Uit artikel 5, § 1, 4°, van het voorontwerp vloeit voort dat de aanvragers zich ertoe moeten verbinden de code die op 16 oktober 2013 werd goedgekeurd door de Raad voor journalistieke deontologie⁴ na te leven. De aanvraag moet dan ook vergezeld zijn van een verklaring op erewoord dat die code zal worden nageleefd (artikel 5, § 3, 3°, van het voorontwerp). De bedoelde code is opgesteld door een door de regering erkende instantie voor de zelfregulering van de beroepsethiek van journalisten in de zin van het decreet van 25 maart 2013 ‘zur Anerkennung und Bezuschussung einer Einrichtung zur Selbstregulierung des Berufsethos der Journalisten’.

Uit het woord “naleven” blijkt dat het gaat om een subsidievoorwaarde die overeenkomstig artikel 14 van het voorontwerp aanleiding kan geven tot de terugvordering van de subsidie wanneer die voorwaarde niet vervuld blijkt te zijn. De aanvragers zouden derhalve gebonden zijn door normen die niet in het Belgisch Staatsblad zijn bekendgemaakt.⁵

⁴ Zie de definitie van het begrip “Code” in artikel 3, 4°, van het voorontwerp.

⁵ Naar zeggen van de gemachtigde is de code enkel beschikbaar op de website van de Raad voor journalistieke deontologie.

Bijgevolg wordt in de ontworpen regeling gerefereerd aan normen die niet overeenkomstig artikel 190 van de Grondwet zijn bekendgemaakt en die dan ook niet tegenwerpbaar zijn aan iedereen. Onder die omstandigheden lijkt het onverenigbaar met artikel 190 van de Grondwet de betrokken norm niet ter beschikking te stellen van alle burgers op de geëigende manier, namelijk via bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. Om dit te verhelpen zou aan het voorontwerp een bijlage kunnen worden toegevoegd waarin de genoemde deontologische code is opgenomen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE